

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 470/2015-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. augusta 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Michaelou Macalákovou, J. Milca 11, Žilina, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 36 písm. b), čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia čl. 12 ods. 1, 2 a 4 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozsudkom Okresného súdu Pezinok sp. zn. 8 C 238/2011 z 13. septembra 2012, postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 651/2012 zo 17. septembra 2013 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 83/2014 z 29. apríla 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. augusta 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 36 písm. b), čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie čl. 12 ods. 1, 2 a 4 a čl. 152 ods. 4 ústavy postupom a rozsudkom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 C 238/2011 z 13. septembra 2012 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“), postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) sp. zn. 5 Co 651/2012 zo 17. septembra 2013 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolený súd“) sp. zn. 7 Cdo 83/2014 z 29. apríla 2014.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že „Sťažovateľ dňa 31.08.2010 uzatvoril so Základnou školou s mat. školou, Orešie č. 3, 902 03 Pezinok... (ďalej už iba ako žalovaný) Pracovnú zmluvu č. 52/2010. Žalovaný prijal sťažovateľa do pracovného pomeru na dobu určitú od 02.09.2010 do 30.06.2010 (správne má byť do 30.06.2011, pozn.) so skúšobnou dobou 3 mesiace na vykonávanie práce učiteľ ZŠ.

... Sťažovateľ u žalovaného vyučoval matematiku, hudobnú výchovu a anglický jazyk. K vyučovaniu predmetov matematika a hudobná výchova bol kvalifikovaný na základe Diplomu Žilinskej univerzity B *000012, 21/FPV zo dňa 19.06.2003. Kvalifikáciu na výučbu anglického jazyka v spornom čase sťažovateľ mal s odkazom na vyhlášku č. 437/2009 Z.z., ktorou sa ustanovovali kvalifikačné požiadavky jednotlivých kategórií pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov.

... Žalovaný ukončil so sťažovateľom pracovný pomer v skúšobnej dobe ku dňu 31.10.2010 bez uvedenia dôvodu. Neskôr ako dôvod ukončenia pracovného pomeru so sťažovateľom uvádzal, že sťažovateľ nie je kvalifikovaný na výučbu anglického jazyka a ako učiteľku angličtiny prijal p. [REDAKOVANÉ], ktorá nemala vysokoškolské vzdelanie, ale iba certifikát z Cambridskej univerzity z anglického jazyka.

... Sťažovateľ s ukončením pracovného pomeru nesúhlasil, z ktorého dôvodu skončenie pracovného pomeru odmietol osobne podpísať a prevziať...

Skončenie pracovného pomeru formou výpovede bolo následne sťažovateľovi oznámené poštou odoslanou 28.10.2010 a doručenou dňa 02.11.2013.

Nakoľko sťažovateľ považoval správanie a právne úkony žalovaného za protiprávne..., podal dňa 12.08.2011 žalobu, ktorou sa domáhal, aby mu súd priznal nemajetkovú ujmu za porušenie antidiskriminačného zákona v celkovej výške 11.016,- Eur. V priebehu konania sťažovateľ zmenil žalobný návrh, pričom súd pripustil zmenu návrhu...

Po vykonanom dokazovaní vydal Okresný súd Pezinok, Rozsudok sp. zn. 8C/238/2011-213 zo dňa 13.09.2012, ktorým súd návrh sťažovateľa zamietol. ...

Sťažovateľ voči Rozsudok sp. zn. 8C/238/2011-213 zo dňa 13.09.2012 podal ako oprávnená osoba v zákonom stanovenej lehote dňa 26.04.2012 odvolanie. ...

Odvolačí súd, Krajský súd v Bratislave vydal Rozsudok sp. zn. 5Co/651/2012-230 zo dňa 17.09.2013, ktorým len bez nariadenia pojednávania potvrdil Rozsudok Okresného súdu v Pezinku sp. zn. 8C/238/2011-213 zo dňa 13.09.2012. ...

Sťažovateľ voči Rozsudku Krajského súdu Bratislava sp. zn. 5Co/651/2012-230 zo dňa 17.09.2013 podal dovolanie z dôvodu podľa § 236 ods. 1 O.s.p., ktoré však Najvyšší súd Slovenskej republiky Uznesením sp. zn. 7Cdo/83/2014 zo dňa 29.04.2014 odmietol.“.

Podľa sťažovateľa „žalovaný ukončil pracovný pomer k 31.10.2010 so sťažovateľom ako kvalifikovaným učiteľom matematiky, hudobnej výchovy a anglického jazyka a na miesto učiteľky prijal nekvalifikovanú pracovnú silu... p. ██████████.

... Žalovaný sa tak dopustil voči sťažovateľovi porušenia § 13 ods. 1 Zákonníka práce a súčasne tak § 2 ods. 1, 2, 3 § 6 ods. 1 a 2 a § 14 zákona č. 365/2004 Z. z. antidiskriminačného zákona, čím sa zároveň dopustil porušenia čl. 12 ods. 1 a čl. 36 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky z nasledovných dôvodov:

- v zmysle prílohy č. 1 vyhlášky MŠ SR č. 437/2009 Z. z. sťažovateľ mal kvalifikačné predpoklady na vyučovanie predmetov hudobná výchova a anglický jazyk,

- v zmysle § 9 vyhlášky MŠ SR č. 42/1996 Z. z. a tiež časti V. bod 18 písm. d) prílohy č. 1 vyhlášky MŠ SR č. 437/2009 Z. z. sťažovateľ spĺňal kvalifikačné predpoklady na vyučovanie anglického jazyka, keďže študoval anglický jazyk formou rozširujúceho štúdia na Filozofickej fakulte, Katolíckej univerzity v Ružomberku...

- v zmysle § 6 ods. 1, 2, § 7 a § 8 zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov splňal sťažovateľ trvalo aj kvalifikačné predpoklady.“.

V odôvodnení sťažnosti sťažovateľ vo vzťahu k namietanému postupu a rozhodnutiu okresného súdu okrem iného uviedol:

„Sťažovateľ vidí prejav arbitrárnosti predovšetkým v skutočnosti, že prvostupňový súd sa napriek jeho opakovaným prednesom, kedy realizoval vlastný vplyv na priebeh konania ako jeho účastník, nevysporiadal... s jeho majoritným tvrdením, ktoré malo podstatný vplyv na právne posúdenie skutkového stavu a osvedčenie záveru o tom, či ukončenie pracovnoprávneho vzťahu žalovaným výpoveďou bez udania dôvodu a následne prijatie nekvalifikovanej učiteľskej pracovnej sily na výuku anglického jazyka, nie je porušením zákonných ustanovení..., ktoré porušenie mohlo mať za následok diskrimináciu sťažovateľa...“

Žalovaný je povinný zamestnávať v zmysle zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch len kvalifikované pracovné sily..., ktorými skutočnosťami sa ani prvostupňový súd nezaoberal. Analýza predmetných skutočností je rozhodujúca pri kvalifikácii úvah o existencii/neexistencii diskriminácie v pracovnoprávnych vzťahoch... Prvostupňový súd spomenutú kvalifikáciu v tomto prípade nevykonal a zaoberal sa len citovaním ustanovení a konštatovaniami v mimoriadne všeobecnej úrovni, ktorá nemôže byť akceptovaná s odkazom na individuálny charakter dotknutého sporu. Uvedeným spôsobom sa v postupe a rozhodovacej činnosti prvostupňového zhmotnilo porušenie ustanovenia čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a v končnom dôsledku tiež čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.

... prvostupňový súd v odôvodnení rozsudku ďalej konštatuje, že sťažovateľ v čase trvania pracovného pomeru ešte len študoval predmet anglický jazyk, a preto v rámci trvalého pracovného pomeru túto výuku nemal ani poskytovať... Sťažovateľ uvedené tvrdenie považuje za nesprávne skutkové zistenie, ktoré bolo následne nesprávne právne posúdené. Sťažovateľ v čase trvania pracovného pomeru mal vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa - učiteľstvo: matematika a hudobná výchova a prebiehalo u navrhovateľa rozširujúce

štúdium učiteľstva angličtiny na vysokej škole, čo znamená v zmysle vyhlášky MS SR č. 437/2009, časť. V., bod 18. písm. d), že bol sťažovateľ kvalifikovaný učiteľ angličtiny pre 2. stupeň základných škôl ako potvrdilo i Ministerstvo školstva SR... Kvalifikácia sťažovateľa, tak jednoznačne bola v spornom čase daná.

... Ústredným argumentačným záverom prvostupňového súdu sa stalo tvrdenie, že pracovný pomer sťažovateľa u žalovaného bol ukončený formou výpovede zo strany žalovaného bez udania dôvodu a z tohto titulu, teda ani nemohlo dôjsť týmto úkonom žalovaného k diskriminácii, pretože aj akékoľvek iné skončenie pracovného pomeru výpoveďou v skúšobnej dobe zo strany zamestnávateľa by predstavovalo diskrimináciu... Sťažovateľ sa domnieva, že deklarovaným záverom tak súd judikoval záver o tom, že žiadny zamestnanec sa z dôvodu diskriminácie, pre prípad skončenia pracovného pomeru výpoveďou v skúšobnej dobe, nemôže domáhať spravodlivosti na nestrannom a nezávislom súde, ale musí predmetné bez ďalšieho strpieť.

... Prvostupňový súd uskutočnil na základe vykonaného dokazovania mylný skutkový záver o tom, že sťažovateľ bol zamestnancom žalovaného ako učiteľ matematiky a hudobnej výchovy, keď nevzal na zreteľ Pracovnú zmluvu č. 52/2010 uzatvorenú medzi sťažovateľom a žalovaným, ktorá nešpecifikuje zameranie výučby sťažovateľa ani popis vykonávanej práce, pričom na predmetné sa dá usudzovať len s ohľadom na diplom získaný sťažovateľom v dotknutom odbore. V dôsledku uvedeného máme za to, že sťažovateľ bol u žalovaného zamestnaný ako učiteľ matematiky, hudobnej výchovy a anglického jazyka, keďže sa tak na pojednávaní dňa 13.09.2012 vyjadril sám žalovaný. Prvostupňový súd na tento podstatný rozpor nereflektoval ani ho v procese dokazovania neodstraňoval...“

Podľa sťažovateľa k porušeniu označených práv v odvolacom konaní malo dôjsť tým, že „Odvolací súd nesprávne rozhodoval vo veci, keď rozhodoval bez nariadenia pojednávania, keďže dôvody pre nariadenie pojednávania tu v zmysle § 214 ods. 1, písm. c, d O.s.p. existovali a to s poukazom na skutočnosť, že vzhľadom na povahu a charakter merita veci išlo o dôležitý verejný, resp. spoločenský záujem, ktorý v tomto prípade predstavuje ochrana pred zneužívaním zákazu diskriminácie zamestnávateľmi... a súčasne

išlo o tvrdené porušenie zásady rovnakého zaobchádzania formou diskriminácie v pracovnoprávnom vzťahu, resp. aj pri ukončení pracovnoprávneho vzťahu.

... Označeným konaním odvolací súd zmaril možnosť sťažovateľovi ako žalobcovi vykonávať vlastný vplyv na priebeh a výsledok konania, za ktorým účelom zákon priznáva sťažovateľovi, vtedy v postavení žalobcu, široké spektrum procesných práv a to aj v prípade odvolacieho konania.

... odvolací súd, ktorý sa rozhodol upustiť od nariadenia pojednávania mal existenciu týchto dôvodov vyslovene preukázať a nie obmedziť sa na konštatovanie, že prejednávacia vec bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. bez podrobnejšieho odôvodnenia, prečo od pojednávania upustil. ...

Skutočnosť, že odvolací súd nenariadil vo veci pojednávanie sa odráža do porušenia ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 v podobe zmarenia práva na verejné prerokovanie veci za súčasného zmarenia práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom a práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania...

Odvolací súd arbitrárne rozhodol o odvolaní sťažovateľa, keď sa v Rozsudku... oprel výlučne o zistenia a právne závery prvostupňového súdu a vlastné úvahy, smerujúce k stotožneniu sa so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu riadne neodôvodnil. Rozhodnutie odvolacieho súdu je tak nepresvedčivé a popiera základné princípy spravodlivého procesu.

... Arbitrárnosť rozhodnutia vidí sťažovateľ v tom, že neboli naplnené atribúty v zmysle § 219 ods. 1 a ods. 2 O.s.p..., keď odvolací súd po absolútnom stotožnení sa so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu v záujme právnej istoty a spravodlivosti nedoplnil na zdôraznenie správnosti takéhoto rozhodnutia žiadne ďalšie dôvody.“.

Vo vzťahu k namietanému postupu a rozhodnutiu dovolacieho súdu sťažovateľ najmä uviedol:

„NSSR Dovolanie navrhovateľa... odmietol, pretože dovolanie považoval podľa § 238 ods. 1 ods. 2 a ods. 3 O.s.p. za neprípustné, napriek skutočnosti, že dovolateľ sa opieral o zákonné znenie ustanovenia § 237f O.s.p., keďže v konaní pred Krajským súdom

Bratislava mu bolo odňaté jeho právo konať pred súdom ako účastníkovi konania a vykonávať práva účastníka konania, keď odvolací súd rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania..., hoci v tomto prípade existovali dôvody na nariadenie pojednávania podľa § 214 ods. 1, písm. c, d O.s.p...

Rovnako podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237f O.s.p. bola daná tým, že účastníkovi konania sa hoc len v dovolacom konaní odňala možnosť konať pred súdom až do takej miery, že sťažovateľ nemohol uplatniť svoj vplyv na priebeh a výsledok dovolacieho konania, keď sa nemohol vyjadrovať k všetkým skutočnostiam a dôkazom, keď nemohol predkladať nové dôkazy. Predovšetkým mu bola odňatá možnosť uplatniť svoj vplyv na priebeh konania možnosťou podať dovolanie...

Dovolací súd sa stotožnil so závermi odvolacieho súdu, čo sa týka notoricky známych skutočností o diskriminácii (Uznesenie NSSR sp. 7Cdo/83/2014, ods. 3, str. 5), ale opomenul vysvetliť, z ktorého dôvodu uprednostnenie zamestnávania nekvalifikovaného učiteľa s certifikátom bez vysokoškolského vzdelania II. st. pred sťažovateľom ako kvalifikovaným učiteľom v zmysle zákona, nie je možné považovať za diskrimináciu. Rovnako sa nevysporiadal so špecifickým charakterom diskriminácie v oblasti pracovnoprávných vzťahov.

... dovolací súd sa nesprávne stotožnil aj s ďalším záverom odvolacieho súdu..., keď deklaruje, že nebolo nevyhnutné sa vysporadúvať s otázkou kvalifikácie/nekvalifikácie a tým potenciálneho porušenia čl. 36 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. ...

Sťažovateľ sa tiež domnieva, že NSSR pochybil, keď dovolanie odmietol z dôvodu, že je neprípustné nakoľko tu dôvod prípustnosti, tak ako vyššie preukázal v zmysle § 237f O.s.p. jestvoval.“

Sťažovateľ v sťažnosti žiada aj „náhradu nemajetkovej ujmy v celkovej výške 10.000,- Eur“ z dôvodu, že „v dôsledku existujúceho judikovaného stavu, ktorý je toho času považovaný za zákonný utrpel ujmu..., ktorá spočíva v pocitoch neistoty, krivdy a poníženia, ako aj v strate pocitu spoločenského uplatnenia, vlastnej hodnoty, spoločenskej prestíže a ľudskej dôstojnosti, v neposlednom rade v zhoršení jeho psychického a zdravotného stavu“.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na slobodu a rovnosť v dôstojnosti a právach zaručené v čl. 12 ods. 1, 2 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, právo na ochranu pred svojvoľným prepúšťaním a diskrimináciou zaručené v čl. 36 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky, právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie vecí v prítomnosti účastníka konania, právo na verejné prerokovanie vecí a právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozsudkom Okresného súdu Pezinok sp. zn. 8C/238/2011-2123 zo dňa 13.09.2012, postupom a rozsudkom Krajského súdu Bratislava sp. zn. 5Co/651/2012 zo dňa 17.09.2013 ako aj postupom a Uznesením NSSR sp. zn. 7Cdo 83/2014 zo dňa 29.04.2014 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/83/2014 zo dňa 29.04.2014 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva finančné zadostučinenie vo výške 10.000,- Eur, ktoré sú mu povinné NS SR, Krajský súd Bratislava a Okresný súd Pezinok sťažovateľovi vyplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania..., a to do 30 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

Z rozsudku okresného súdu sp. zn. 8 C 238/2011 z 13. septembra 2012 vyplýva, že ním okresný súd ako nedôvodný zamietol návrh sťažovateľa, ktorým sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v sume 5 016 € z dôvodu porušenia zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov. Okresný súd dospel k záveru o nepreukázaní porušenia ani jedného z príslušných ustanovení Zákonníka práce či antidiskriminačného zákona zo strany odporcu. Svoj právny

záver odôvodnil tým, že «... samotné tvrdenie navrhovateľa o tom, že odporca prijal do pracovného učiteľku angličtiny s certifikátom bez vysokoškolského vzdelania II stupňa a de facto ju uprednostnil pred ním ako kvalifikovaným učiteľom nie je možné považovať za diskrimináciu. V danom prípade súd poukazuje na vyjadrenie odporcu, ktorý uviedol, že navrhovateľa prijali do pracovného pomeru ako učiteľa matematiky a hudobnej výchovy, teda nie ako učiteľa angličtiny. Pričom ako s učiteľom matematiky a hudobnej výchovy s ním aj ukončili pracovný pomer v skúšobnej dobe. Z uvedeného je teda zrejmé, že pri prijímaní do pracovného pomeru u navrhovateľa zohrali úlohu iné predpoklady ako pri prijatí do zamestnania u učiteľky angličtiny. Súd... taktiež poukazuje na skutočnosť, že navrhovateľ v čase trvania pracovného pomeru, ešte len študoval študijný predmet „anglický jazyk“, a preto v rámci trvalého pracovného pomeru túto výuku nemal ani poskytovať.

Je pravdou, že zo strany odporcu došlo k ukončeniu pracovného pomeru s navrhovateľom v skúšobnej dobe. Či došlo k platnému, alebo neplatnému skončeniu pracovného pomeru v skúšobnej dobe bude súd riešiť v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 8C 336/2010. Súd však v danom prípade musí skonštatovať, že v prípade akéhokoľvek výsledku v spore vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 8C 336/2010 nie je možné bez ďalšieho konštatovať diskrimináciu, ktorá má spočívať v tom, že zo strany zamestnávateľa došlo k ukončeniu pracovného pomeru v skúšobnej dobe. Zaujatie opačného stanoviska by v podstate znamenalo, že každé jedno skončenie pracovného pomeru v skúšobnej dobe, či už platné alebo neplatné, v podstate znamená zavedenie diskriminácie a umožnenie nárokov z toho plynúcich.

Podľa názoru súdu základné kritérium pre diskrimináciu je, že dôjde k takému konaniu, keď sa v tej istej situácii zaobchádza s jedným človekom inak než s iným človekom na základe jeho odlišnosti napr. rasového alebo etnického pôvodu, vierovyznania, veku, rodu, pohlavia alebo sexuálnej orientácie...

V danom prípade súd nemal za to, že by boli naplnené podmienky pre diskrimináciu navrhovateľa, pričom samotná skutočnosť, že došlo k prijatiu učiteľky angličtiny, ktorá nemala vysokoškolské vzdelanie II stupňa, a navrhovateľovi nebolo zo strany odporcu umožnené u odporcu vyučovať anglický jazyk a súčasne s ním bol ukončený pracovný

pomer v skúšobnej dobe, nezakladá bez ďalšieho diskrimináciu. Súd má za to, že uvedený postup je v kompetencii riaditeľa školy, ktorý zvolil pre danú situáciu uvedené riešenie.

Na základe uvedeného súd nezistil, že by došlo v čase pracovného pomeru medzi navrhovateľom a odporcom k diskriminácii, a preto súd ďalšie predpoklady vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy ani neskúmal, a žalobný návrh ako celok zamietol.».

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základných práv podľa čl. 36 písm. b), čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a porušenie čl. 12 ods. 1, 2 a 4 a čl. 152 ods. 4 ústavy postupom a rozsudkom okresného súdu sp. zn. 8 C 238/2011 z 13. septembra 2012, postupom a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 651/2012 zo 17. septembra 2013 a postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 83/2014 z 29. apríla 2014.

Podľa čl. 36 písm. b) ústavy zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti a právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 12 ods. 4 ústavy nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

II.1 K namietanému porušeniu označených práv postupom a rozsudkom okresného súdu sp. zn. 8 C 238/2011 z 13. septembra 2012

Ústava nezakotvuje ústavný súd ako jediný a výlučný orgán ochrany základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb. V zmysle princípu subsidiarity formulovaného v čl. 127 ods. 1 ústavy (ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) preto nemal ústavný súd právomoc preskúmavať namietaný rozsudok okresného súdu a postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, keďže právomoc rozhodnúť o ochrane práv sťažovateľa, ktoré ním údajne mali byť porušené, mal v rámci riadneho inštančného postupu a prostredníctvom odvolania krajský súd, pričom podanie odvolania sťažovateľ aj využil, hoci s nie priaznivým výsledkom.

Sťažnosť bola preto v tejto časti odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (I. ÚS 103/02, III. ÚS 70/02).

II.2 K namietanému porušeniu označených práv postupom a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 651/2012 zo 17. septembra 2013 a postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 83/2014 z 29. apríla 2014

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci,

posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd rozhodol arbitrárne, keď po stotožnení sa *so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu nedoplnil na zdôraznenie ich správnosti ďalšie dôvody. V dôsledku toho napadnuté rozhodnutie nespĺňa atribúty § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a je nepresvedčivé. Sťažovateľ tiež namieta procesné pochybenie krajského súdu, ktorý o jeho odvolaní rozhodol bez nariadenia pojednávania, v dôsledku čoho mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa sťažovateľa pochybil aj najvyšší súd, keď jeho dovolanie ako neprípustné odmietol napriek tomu, že preukázal, že v odvolacom konaní mu bola odňatá možnosť konať pred odvolacím súdom tým, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania. V dôsledku odmietnutia dovolania najvyšší súd odňal sťažovateľovi možnosť konať pred dovolacím súdom.*

II.2.1 K namietanému porušeniu označených práv postupom a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 651/2012 zo 17. septembra 2013

Ústavný súd, majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 a nasl. ústavy, už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach konštatoval, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní (t. j. pri jeho odmietnutí) je lehota sťažovateľa na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54), a preto v rámci predbežného prerokovania sťažnosti sťažovateľa posudzoval aj opodstatnenosť jej časti, ktorá smeruje proti napadnutému rozsudku krajského súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Predmetom prieskumu zo strany ústavného súdu bola vo vzťahu k tejto časti sťažnosti námietka sťažovateľa o nesprávnych skutkových a právnych záveroch, na ktorých je založený napadnutý rozsudok krajského súdu. Namietané odňatie možnosti konať pred odvolacím súdom, ktoré je obsahom sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a zároveň dovolacím dôvodom v zmysle § 237 písm. f) OSP, mohol sťažovateľ uplatniť v dovolacom konaní, ktoré sám inicioval. Ústavný súd, vychádzajúc z princípu subsidiarity svojej právomoci, sa preto uvedenou námietkou nezaoberal (napr. I. ÚS 85/97, I. ÚS 89/97).

Ústavný súd, poukazujúc na svoju stabilizovanú judikatúru, zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Krajský súd v rozsudku sp. zn. 5 Co 651/2012 zo 17. septembra 2013 v rámci odvolacieho prieskumu dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je potrebné ako vecne správny potvrdiť. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu, na ktoré podľa § 219 ods. 2 OSP odkázal, pričom uviedol:

„Diskriminácia je také konanie, keď sa v tej istej situácii zaobchádza s jedným, človekom (skupinou ľudí, organizáciou, krajinou, skupinou krajín) inak než s iným človekom (skupinou ľudí, organizáciou, krajinou, skupinou krajín) na základe jeho odlišnosti napr. rasového alebo etnického pôvodu, vierovyznania, veku, rodu, pohlavia alebo sexuálnej orientácie, pričom rozhodovanie o tom, či došlo alebo nedošlo ku diskriminácii, sa uskutočňuje na základe toho, či existuje príčinná súvislosť medzi znevýhodnením a použitím kritéria pre rozlišovanie.

Diskriminácia je v moderných demokratických spoločnostiach považovaná za neprípustnú a minimálne jej vyššie vymedzené formy sú v súčasnosti zakazované zákonmi a medzinárodnými zmluvami.

V uvedenom prípade prvostupňový súd postupujúc na základe dôkladne zisteného skutkového stavu a správnej aplikácie príslušných zákonných ustanovení rozhodol rozsudkom, ktorý v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. riadne odôvodnil, dôsledne sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami podstatnými pre skutkové i právne posúdenie veci a po vyhodnotení všetkých relevantných argumentov a námietok účastníkov súvisiacich s meritom predmetného konania prejednávanej veci i správne rozhodol.

Návrhom doručeným prvostupňovému súdu dňa 12.08.2011 a po niekoľkých jeho doplneniach a úpravách návrhu sa navrhovateľ domáhal priznania nemajetkovej ujmy za porušenie antidiskriminačného zákona, pôvodne vo výške 11.016 € a po jeho späťvzatí vo výške 5,016 €. Návrh súd ako nedôvodný v súlade s nepreukázaním porušenia ani jedného z príslušných ustanovení Zákonníka práce, či zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) zo strany odporcu zamietol. Podporne odvolací súd aj z ďalšieho rozhodnutia Okresného súdu Pezinok, týkajúceho sa rovnakých účastníkov, zistil, že súd zamietol návrh navrhovateľa na určenie neplatnosti rozviazania pracovného pomeru (z ktorého navrhovateľ vychádza aj v tomto konaní) a rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 05.03.2013. Z uvedeného rozsudku je zrejmé, že pracovný pomer uzavretý účastníkmi na dobu určitú, počnúc dňom 02.09.2010 do 30.06.2011 bol uzavretý s dohodnutou skúšobnou dobou v trvaní troch mesiacov. Medzi pravidelné obsahové náležitosti pracovnej zmluvy patrí aj dohoda účastníkov o skúšobnej

dobe, ktorá musí byť uskutočnená pod sankciou neplatnosti v písomnej forme a v pracovnej zmluve. Dĺžka skúšobnej doby je maximálne tri mesiace. Podľa ustanovenia § 72 Zákonníka práce môže zamestnávateľ i zamestnanec skončiť pracovný pomer aj v skúšobnej dobe, a to z akéhokoľvek dôvodu alebo bez uvedenia dôvodu. ...

Pracovný pomer je záväzkový právny vzťah, ktorý je na rozdiel od obchodnoprávnych vzťahov či občianskoprávnych vzťahov založený na princípe podriadenosti a nadriadenosti. Pracovný pomer ako záväzkový právny vzťah nie je založený na princípe rovnosti. Prvky rovnosti subjektov prevládajú len pri založení pracovného pomeru. V priebehu trvania pracovného pomeru prevládajú prvky podriadenosti zamestnanca voči svojmu zamestnávateľovi.

Bolo teda slobodným rozhodnutím odporcu skončiť pracovný pomer s navrhovateľom bez uvedenia dôvodu. Prijatie inej učiteľky na výuku angličtiny už z vyššie uvedených dôvodov nemôže v žiadnom prípade zakladať dôvod diskriminácie navrhovateľa dokonca i v tom prípade, ak by mal pracovnú zmluvu uzavretú ako učiteľ anglického jazyka. V jeho prípade doplnujúce štúdium anglického jazyka na vysokej škole môže byť bonusom pri prijatí do iného zamestnania, ale nie naplnením kogentných ustanovení Zákonníka práce, či antidiskriminačného zákona, zakladajúceho prípadný nárok navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy.

Postupom prvostupňového súdu nedošlo k znemožneniu účastníkovi v realizácii procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Nakoľko ale navrhovateľ absolútne nepreukázal opodstatnenosť svojich tvrdení, nemožno považovať odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového súdu, nezodpovedajúce jeho predstavám a očakávaniam, za porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces.

Odvolačný súd teda svojím potvrdzujúcim rozhodnutím odobril správnosť vyvođených skutkových i právnych záverov súdu prvého stupňa.“

V prvom rade sťažovateľ vytýka krajskému súdu, že sa v plnom rozsahu stotožnil s prvostupňovým rozsudkom, ktorý on nepovažoval za správny. Odvolací súd tak urobil, opierajúc sa o ustanovenie § 219 ods. 2 OSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom

rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Z formulácie ustanovenia § 219 ods. 2 OSP vyplýva, že nie je povinnosťou odvolacieho súdu uvádzať ďalšie, ešte neuvedené dôvody na zdôraznenie správnosti prvostupňového rozhodnutia (svedčí o tom slovné spojenie „prípadne doplniť“). Preto ak aj krajský súd pri „zdôraznení správnosti“ uviedol opätovne dôvody, ktoré už boli obsiahnuté v rozsudku okresného súdu, nemožno to považovať za porušenie ustanovenia § 219 ods. 2 OSP, a už vôbec nie s prípadným dopadom na základné práva sťažovateľa.

Je teda evidentné, že krajský súd využil možnosť, ktorú mu poskytovalo príslušné zákonné ustanovenie procesného právneho predpisu, ktorým sa konanie riadilo. Ústavný súd už vo svojej judikatúre uviedol (napr. IV. ÚS 462/2012), že všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v príslušnom konaní.

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu (v spojení s dôvodmi rozsudku okresného súdu) konštatuje, že krajský súd obdobne ako súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že nie je možné bez ďalšieho považovať za diskrimináciu to, že došlo k prijatiu učiteľky angličtiny, ktorá nemala vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, pričom sťažovateľovi nebolo zo strany žalovaného umožnené vyučovať anglický jazyk, a súčasne došlo k ukončeniu pracovného pomeru so sťažovateľom v skúšobnej dobe bez uvedenia dôvodu. Podľa názoru konajúcich súdov v posudzovanom prípade neboli splnené zákonné podmienky na diskrimináciu, teda nedošlo k nerovnakému zaobchádzaniu v rovnakej situácii, pretože pri prijímaní sťažovateľa do pracovného pomeru (ako učiteľa matematiky a hudobnej výchovy) zohrali úlohu iné predpoklady, ako pri prijímaní do pracovného pomeru učiteľky angličtiny. V konaní preto nebolo právne významné preukazovanie skutočnosti, či sťažovateľ bol kvalifikovaným učiteľom na výučbu angličtiny, čo sťažovateľ namietal v odvolaní.

Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd na rozdiel od sťažovateľa nepovažuje napadnutý rozsudok krajského súdu za nepresvedčivý, keďže z neho vyplýva dostatok právne relevantných argumentov odôvodňujúcich kľúčové právne závery odvolacieho súdu. Úlohou ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaných rozhodnutí všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08), ale posúdenie jeho ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti. Dôvody napadnutého rozsudku, ktoré viedli odvolací súd k rovnakému právnemu záveru, ku ktorému dospel aj súd prvého stupňa, preto nemôžu podľa názoru ústavného súdu viesť k záveru o ústavnej neakceptovateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý by zároveň zakladal dôvod na vyslovenie porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy.

Keďže napadnuté rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

II.2.2 K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 83/2014 z 29. apríla 2014

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie najvyššiemu súdu, ktorý ho odmietol ako procesne neprípustné, keď nezistil dôvody jeho prípustnosti podľa § 237 OSP ani podľa § 238 OSP. Sťažovateľ v sťažnosti tvrdil, že jeho dovolanie bolo prípustné, keďže v konaní pred odvolacím súdom mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, keď odvolací súd rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania, hoci existovali dôvody na nariadenie pojednávania podľa § 214 ods. 1 písm. c) a d) OSP. V dôsledku toho bolo porušené základné právo sťažovateľa na *verejné prerokovanie veci, základné právo na prerokovanie veci v jeho prítomnosti, ako aj základné právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy*.

Z obsahu dovolania sťažovateľa, ktoré bolo prílohou sťažnosti, ústavný súd zistil, že sťažovateľ námietku rozhodovania veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania v dovolacom konaní neuplatnil. Sťažovateľ v dovolaní uviedol dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP v dôsledku odňatia možnosti konať pred súdom, ktoré podľa neho spočívalo v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu vychádzajúceho z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní až v konaní pred ústavným súdom námietku, ktorú mohol efektívne uplatniť a neuplatnil v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (IV. ÚS 76/2012, m. m. III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08).

Vzhľadom na to, že dovolací súd má vždy povinnosť prihliadnuť na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 OSP (aj vtedy, ak ju dovolateľ v dovolaní nenamietal), bola predmetom posúdenia ústavného súdu v tomto konaní aj uvedená námietka sťažovateľa.

Ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhovaniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Vzhľadom na predmet posudzovaného konania (ktorým bolo sťažovateľom tvrdené porušenie zásady rovnakého zaobchádzania) krajský súd mal na prejednanie odvolania obligatórne nariadiť pojednávanie v zmysle § 214 ods. 1 písm. c) OSP. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu však vyplýva, že odvolací súd vec prejednal podľa § 214 ods. 2 OSP bez nariadenia pojednávania, pričom svoj postup neodôvodnil. Vzhľadom na uvedené pochybenie odvolacieho súdu bola predmetom ďalšieho posúdenia ústavného súdu otázka, či nenariadenie odvolacieho pojednávania znamenalo v okolnostiach prípadu sťažovateľa porušenie čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. či malo vplyv na spravodlivosť konania ako celku.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že princíp rovnosti zbraní vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej odporca (K. c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002, bod 45). Právo na kontradiktórne konanie zase znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť

sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (pozri citovaný rozsudok K., bod 46).

Ústavný súd považuje pre posúdenie oprávnenosti námietky sťažovateľa o porušení jeho práva na kontradiktórne konanie za právne významnú tú skutočnosť, že všetky skutkové zistenia a príslušné dokazovanie pre náležité rozhodnutie vo veci sťažovateľa vykonal okresný súd ako súd prvostupňový. Sťažovateľ v odvolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci prvostupňovým súdom a jeho nesprávne skutkové zistenia, v odvolaní však nenavrhol vykonanie ďalších dôkazov, resp. doplnenie dokazovania. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu tiež nevyplýva, že by sa odporca k odvolaniu sťažovateľa vyjadril. Preto v okolnostiach prípadu sťažovateľa nemohlo dôjsť k porušeniu zásady kontradiktórnosti konania. Je potrebné tiež zdôrazniť, že krajský súd nedoplňal dokazovanie, v odôvodnení svojho rozhodnutia len podporne odkázal na právoplatné rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na určenie neplatnosti rozviazania pracovného pomeru, z ktorého vychádzal (§ 135 ods. 2 OSP). Preto prípadné ďalšie tvrdenia prednesené účastníkmi konania na pojednávaní na odvolacom súde by podľa názoru ústavného súdu už nemohli mať vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu. Napokon ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľa považuje za relevantnú aj tú skutočnosť, že sťažovateľ v súvislosti s uplatnením dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP v dovolaní nenamietal, že odvolací súd neuskutočnil pojednávanie na prejednanie odvolania. Z uvedeného vyplýva, že sám sťažovateľ skutočnosť nenariadenia odvolacieho pojednávania nevnímal ako okolnosť, ktorá mu znemožnila uplatniť a realizovať svoje procesné práva v rámci odvolacieho konania. Za takýchto okolností sa potom požiadavka sťažovateľa na dôsledné rešpektovanie jeho procesných práv (ktorú uplatnil až v konaní pred ústavným súdom) dostáva z ústavného hľadiska do iného svetla.

Čo sa týka námietky sťažovateľa o porušení jeho práva na verejné prerokovanie veci, ústavný súd uvádza, že v konaní na súde prvého stupňa okresný súd konal so sťažovateľom osobne na verejnom pojednávaní, na ktorom bol sťažovateľ vypočutý spolu s odporcom. Sťažovateľ tak mal možnosť predložiť svoje dôkazy ústne pred prvostupňovým súdom

na pojednávajú, v dôsledku čoho bolo jeho právo na verejné prerokovanie veci na jednom stupni konania plne garantované. Aj z judikatúry ESĽP k aplikácii čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyplýva, že ústne konanie nie je nevyhnutné na všetkých stupňoch súdneho konania. Nedostatok verejného prejednávania veci na druhom a treťom stupni možno ospravedlniť povahou konania, o ktoré ide, ak pojednávanie na súde prvého stupňa bolo verejné (Ekbatani proti Švédsku, rozhodnutie z 26. 5. 1988).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd zastáva názor, že neuskutočnením pojednávania na prejednanie odvolania krajský súd procesne pochybil, toto pochybenie však nemalo v okolnostiach prípadu sťažovateľa vplyv na spravodlivosť procesu ako celku ani na jeho výsledok, a teda nebolo v rozpore s požiadavkami čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy. Z uvedeného dôvodu preto nemožno považovať napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ani postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, za také, ktoré porušujú základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní aj túto časť sťažnosti sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti ústavný súd odmietol v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základného práva na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania podľa čl. 36 písm. b) ústavy postupom a uznesením najvyššieho súdu, pretože o prípadnom porušení tohto základného práva by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného (najvyššieho) súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprávných princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (obdobne IV. ÚS 326/07, III. ÚS 113/09, IV. ÚS 352/09), čo sa v danom prípade podľa názoru ústavného súdu nestalo. Obdobne aj čl. 152 ods. 4 ústavy má charakter generálneho interpretačného princípu vždy uplatňovaného ústavným súdom vo svojej rozhodovacej činnosti (m. m. IV. ÚS 383/08, III. ÚS 66/2012).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ústavný súd už nepovažoval za potrebné osobitne sa zaoberať ani otázkou porušenia čl. 12 ods. 1, 2 a 4 ústavy, keďže tieto ustanovenia sú spravidla vždy porušené iba vtedy, ak je porušené niektoré základné právo alebo sloboda. Ide iba o sprievodný účinok porušenia základného práva alebo slobody (obdobne napr. IV. ÚS 66/03), čo však nie je prípad sťažovateľa.

Keďže sťažnosť bola ako celok odmietnutá, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľa v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. augusta 2015